

UJ DEBRECZEN

FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debreczen,
Darabos-utca 7. szám. — Telefon 412. szám.
Hirdetések ár szabás szerint véteinek fel.

II. évtolyam.

II. szám.

Egyes szám ára 4 fillér.

Előfizetési ár helyben: egy hóra 1 korona,
negyedévre 3 korona. — Vidékre egy hóra
1 kor. 50 fillér; negyedévre 4 kor. 50. fillér.

Debreczen, 1913.

Szerda, január 15.

Vérlázító mérleg.

A napokban jelent meg az Osztrák-Magyar Bank mérlege. Fényes mérleg, minden egyes számadata kedvezőbb a múlt événél, — minden egyes számadata valóságos arculcsapása az ország tönkretett kereskedőinek, iparosainak, az egész polgárságának, akik a nyomasztó gazdasági és pénzügyi viszonyokat singlik. A mai szemorú, vígasztalan pénzügyi viszonyokat, a számtalan bank és cég bukását, a napról-napra előforduló sorozatos fizetésképtelenségeket és csődöket, az ország gazdasági tönkremenését, a külföld előtt lejáratott hitelünket: mind a jegybank vezetőségének rovására kell írni. Amikor az ősz elején Pranger vezértitkár vészjósló kijelentéseit megette és ezt azonnal nagy hitelmegegyeztetésekkel is kísérte: ezzel fojtogatni kezdte gazdasági életünket. A rémeket látó intelem okozta azt, hogy a mi bankjaink is még jóval a politikai komplikációk beállta előtt megszorították a kis- és középbankok, továbbá a vidéki pénzügyintézetek hitelét és bukásba döntöttek ezzel százszámra olyan intézeteket és cégeket, amelyek talán még igen sokáig kielégítő gazdasági működést végezhetek volna. Ezután következtek a tőzsdéi áresések, amelyek talán a háboru kitörésekor ugyanis beállottak volna, de magasabb árfolyamokat találtak volna a tőzsdén és így milliókra menő árfolyamcsökkenéstől kímélték volna meg a pénzügyintézeteket, amelyek tárcájában a címletek nyugosznak, a magánügyeiket, akik kénytelenek voltak papírjaikat jóval olcsóbban értékesíteni, mint ahogyan arra valójában szükség volt. A bécsi vészkiáltás okozta azt, hogy a zálogleveleink és járadékaink jóval a háboru előtt érkeztek tömegesen vissza s így a kihelyezési és az új építkezési és jelzálogkölcsönök folyósításának lehetőségét jóval előbb zárták el a közönség előtt, mint arra szükség lett volna. A háboru okozta árdevalvációk és bukások nálunk már beteg állapotokkal találkoznak. Az első háborus csapást jegybankunk mérte az országra.

Most pedig előáll és mosolyogva mutatja be a maga pompás mérlegét, a nagyra nőtt dividendát, amely az ország vérén hizott ilyen kévére. A magas kamatlábpolitika megtalálta számítását: a jegybank részvényesei meg lehetnek elégedve. Amikor a bank hivatalos közgyűlési ünnepélyén (nagyon ünnepies az az aktus) felolvassák majd a mérleg kitünő eredményét, megszavazzák a dividendá felemelését: a meglegedett nagytőke lelki szemei előtt bizonyára nem jelenik meg a magyar gazdasági gyászos csatatér. Nem jelennek meg a ruháktól tönkretett intézetek, a megrémült betevők, a bukásba kergetett kereskedők és iparosok, a csödbe került tegnap még gazdag spekulánsok és a tőzsde kapujában síró asszonyok...

A főtanácsi ülésben a vezértitkár kedvezőbb kamatviszonyokkal kecsegtet, de — nehogy elbizzuk magunkat — azonnal hozzáteszi, hogy «a kamatláb leszállításának kérdésében még egy ideig türelem kell...» Miért? Mert a jegybank gyorsan emel, de nehezen szállít le kamatlételeket. Fődolog a dividendá.

És még egyet. Néhány nap óta kísért társadalmi életünkben és a sajtóban a hír, hogy a jegybank tisztikara elégedetlen, nem kapta meg az ígért, a remelt, a gondoktól mentő pótlékot. Legalább is nem az ígért — a Pranger ur által megígért — összegben. És mert az ilyenekben mindig szivesen követki az intézetek a jegybank példáját, nap-nap után halunk intézetekről, amelyek a tisztviselőknél követik a «spórolás» rendszerét. De a mérlegek, azok fényesek. Örülnek a részvényesek. Hogy a pénzhiány és az uzsorakamat megfojtja az ország gazdasági életét és hogy még azok a munkatársak is, akik verejtékes munkájukkal besöprik a dividendá-emelő sok aranyat, nyögnek a nyomor miatt: ezzel senki sem törődik.

Hirdessen

az „UJ DEBRECZEN“-ben,
Debreczen város egyetlen valóban
független ellenzéki lapjában.

!! Olcsó hirdetések !!

Készül

a nagy sztrájk,

amilyen még nem volt az országban

Már készítik országszerre, a fővárosban és a vidéken az általános sztrájk terveit. Gyűjtik a pénzt és egyéb eszközöket, a hangulat már kezd lángolni. Ki tudja: hol fog végződni az, ami január 26-án kezdődik?

Sulyos veszedelem fenyegeti Magyarország gazdasági életét. A munkásság százezeivel rendelkező szociáldemokrata párt komoly előkészületeket tesz arra, hogy a magyar kormány választójogi merényletének elhárítására általános sztrájkot provokáljon. A szélszorosan kiuzsorított Magyarország utolsó erejét fenyegeti ez a veszedelem. Nekünk nincsenek anyagi tartalékaink; egy napról a másikra élő ország vagyunk és ha csak egy napra fojtódik is el a termelésünk, végzetes zuhanással omolhat össze az az erőtlenség, vékony fundamentum amelyre erőtlenség és vékony egzisztenciákat építettek fel az országgal nem sokat törődő építőkezdek.

Az általános sztrájk gondolatnak is kiméletlen és kegyetlen. Amde kiméletlen és kegyetlen Tiszák szándéka is és semmiesetre sem mondható, hogy méltatlan fegyverrel küzd a munkásság. Nem méltatlanabb a kormány szándékánál. A kormány jogaitól akarja megfosztani a népet, a munkásság erre azzal felel, hogy a kormányt az anyagi erők nagy tömegétől fosztja meg. Az ellenfelek azt veszik el egymástól, a mivel rendelkeznek. Az egyik a jogot, a másik a fizikai erőt. Ebben a harcban el kell válni: ki az erősebb? A kormány-e, amely a jogforrás szilipjeit zárja el a nép elől, vagy a munkásság-e, amely a gazdasági források bőségesét állítja meg az általános munkamegszűntetéssel.

Attól félünk, ez a kormány még e retentó eltökéltség láttára is folytatni fogja nemzetellenes munkáját. Egy általános sztrájk gazdasági borzalmait csak olyan kormány igykez-nék elhárítani a nemzetről, amely a kormányzást azéri válalta, hogy a nemzet érdekeit meg

Butorok

legelőnyösebben a Csapó- és Piac-utca sarkon levő Butorcsarnokban szerezhetők be.

Eljegyzési, lakodalmi
Meghívók

gyorsan és jutányos árban készülnek
Horovitz Zsigmond könyvnyomdájában
Darabos-u. 7.

védje. Ez a kormány bizonyára nem azért vállalkozott. Aztán ki mondhatja, a két óriási érték közül melyik a fontosabb: az az érték-e, amelyet jogkomplekszában bír a nemzet, vagy az, melyet gazdasági föltételeinek összességében bír? Az igazság az, hogy egyik a másik nélkül nem is teljes érték és csak együttes hatásukban érvényesülhetnek. Jogaiktól megfosztott nemzetek gazdaságilag sem erősödhetnek, viszont a niányzó jogokat csak egy gazdaságilag erős ország küzdheti ki. De föltehető, hogy a kormány nem mérlegeli e két nemzeti erő kölcsönhatását, vagy ha mérlegeli, akkor úgy okoskodik, hogy a maga érdekében semmiesetre sem előnyös, ha a nemzet jogaiban, gazdasági föltételeiben is erős legyen. Sőt mivelhogy egyik fő küldetése, hogy a magyar nemzetet jogaiban megnyirbálja, reá nézve a gazdasági elgyöngülés még előnyös is lehet. Az erejében megrendült Magyarországot könnyebben tiporhatja le.

Az általános sztrájk veszedelme sokkal kevésbé fogja megrendíteni a kormány lelkiismeretét, mint a két malomkő közé jutott polgárságot, amely egyedül sanyli meg e szörnyű küzdelmet. A munkásság, amely elsősorban önmagáért küzd és joggal küzd az érdekeiért, annyit nem vivhat ki a polgárság részére is, hogy ez följérjen egy általános sztrájkból eredő pozitív veszteségeivel. Az általános sztrájk nyomán keletkező drágaságot a polgárság fizeti meg, végeredményében — az emelkedő munkaadak révén — még a munkásság szünetjének árát is a polgárság fizeti meg. A polgárság mindazonáltal ez alkalommal nem áll ellenségesen a munkásság sztrájk-mozgalmával szemben, mert érzi, hogy a nemzeti jogokért való harcban másodrendű fontosságra süllyedtek a gazdasági érdekek. Ez azonban nem azt jelenti, hogy a gazdasági harcnak ezt a formáját helyesli és kívánja, sőt ellenkezőleg: nem kívánja és őszintén óhajtana megkímélni a nemzetet a sztrájk rettenő következményeitől.

Aztól tartunk azonban, ez nem állhat módjában, annál kevésbé, mert hiszen ez az általános sztrájk nem a proletáriátus harca a polgári osztály ellen, hanem kizárólag a kormány és többsége ellen irányul, amely torz választójogi

törvényvel nemcsak a proletáriátust, hanem a polgárságot is megnyomorítaná.

Ilyen körülmények között tehát nincs is kilátás arra, hogy a szociáldemokrata párt az általános munkabeszüntetés tervéről lemondjon. — Szomorú kilátás ez és még százszorosan szomorubb, ha meggondoljuk, hogy ebben a rettenetes harcban hasztalanul fecsérlődnek el a magyar nemzet milliói, mert a mindenre elszánt Lukács—Tisza-politika még a nemzet anyagi romlásának árán is keresztül hajszolja a magának gonosz tervezetét.

Az általános sztrájk csak egy esetben fekezheti meg a kormányt rontó szándékaiban, akkor, ha föleszmélnék Bécsben és ott vehik mérlegre a sztrájk következményeit. Bécsnek a pénz kell, a hadügyi kormány már újabb százmilliókra fenji a fogát. Ezt a rengeteg pénzt nem adhatja egy végképpen kiszípolozott ország. És egy sztrájk után, amely utolsó maradványait fosztotta meg, még inkább nem adhatja. Hiába török meg rendszeres jogfosztással a magyar nemzetet, a jogfosztottsága nem ér Bécsnek annyit, mint amennyi kárt okozhat neki az erőfosztottsága.

Kell, hogy Bécsben erre ráeszméljenek, akkor mégis csak meggondolásra intik onnan a kormányt: reá zudítsa-e az országra az általános sztrájk veszedelmét, vagy inkább engedjen, adjon jobb és demokratikusabb választójogot a nemzetnek, amely ily uton megmaradhat erejének teljességében és megadhatja Bécsnek a kívánt milliókat.

Modern és a legjobb

VILLAMOS

berendezések

rendelje meg

Földvári-nál

üzleti telefon 168 — gyári telefon 816.

Tanuló felvétetik.

Bucsu

Somogytól.

Csokonai legujabb ismeretlen verse.

Tudjuk azt, hogy Csokonai Vitéz Mihályt Somogyban való vendorlásai közben Palóczy Horváth Adám révén ismerte meg Sárközy István nagybirtokos, aki felismerve a kiváló tehetséget Csokonaiában, vendégül fogadta s szívesen látta házában. Körülbelül egy esztendeig volt a költő Nagybajomban, 1798. év nyarától a következő év május haváig s ez idő alatt sokszor kirándult a vidékre a református lelkészekhez és tanítókhoz s némelyik birtokoshoz, akiknél kellemesen töltötte idejét s a felköszöntők mellett elszavalta verseit.

Nagybajomból Csurgóra került tanárnak, a mely álláshoz szintén Sárközy juttatta a költőt. Innen is kirándult a vidékre jóbarátaihoz; szerelmében csalódott szívének tájalmát a bor mámorávala karta elüzni.

De Lillát elieledni nem tudta; örökké előtte lebegett egyetlen szereimé; a csalódás ütkergette a költőt, de nyugalmat fájó szívére nem talált soha!

Tanári állásáról is lemondott; elhagyta Csurgót s elment még egyszer Nagybajomba, hogy bucsut vegyen jötevéjétől, Sárközy Istvántól és családjától, s jóbarátaitól.

Arra a vacsorán, amelyen utóljára volt a költő Sárközy Istvánnál, a nagybajomi urakat mind meginválta a házigazda.

Poharzás közben egyszer csak felállott Csokonai s könnyes szemmel a következő versben bucsuzott el:

Bucszóra nyitom ajkam,
Nem segit már semmi rajtam, —
Messze elmegyek.
Azért jöttem tihozzatok,
Szálljon ezer áldás rátok,
Hogy bucsut vegyek.

Tévedés.

Az „Uj Debreczen” társadja.

Bár a nap már lement, az alkony szürke homálya késett, s itt is, ott is világos foltok téncooltak a domboldalon. Még a tehenek tarka foltjai is szembetűntek, amint a pásztorok hazafelé tereltek a legelőről a csordát.

Puskám vállamra akasztva, tütygentetem a kutyámnak. A hű állat örömeiben a farkát csóválva grott mellém s körülzaglászva zsákmányom, rámgrott, két lábát a mellemnek fektetve.

— Hazamegyünk, — szóltam.

Azonnal abba hagyta hízélgése megnyilatkozásait és engedelmesen kullogott utánam. — Fáradt voltam és éhes, Kora reggel óta az erdőt róttam vadat hajszolva s az utszéli korcsában elgyasztott villásreggeli ideje messze volt. Szinte éreztem a párolgó leves izes illatát, amint meleg házi cipőimmi lábamon, ott ülök a kerek asztal mellett, a lámpa fényében, feleségemmel és Suzyvel, a kis leánnyommal.

Az alkony leszállt, de a homályban is, már a távolból, megismertem házam körvonalait. Amint benyitottam, ijedt kiáltás hallatszott: — Ah, Istenem, az ur!.. már..

— Hogyan, — szóltam a sápitózó öreg cselédre, — a vacsora még nem kész? Egykettő, sietve nézzen utánna. Éhes vagyok, mint egy farkas.

S egyenest szobám felé tartottam. De az öreg cseléd utam állta:

— Uram, ne menjen be.. asszonyom..

— Nos.. az asszonya?

Hangom rédesen csengett.. valami rettenetes, kifejezhetetlen sejtés kínozott s alig hallottam a dadogó magyarszó szavakat: — Asszonyom hirtelen rosszul lett, elájult, az orvos azt mondja..

Egő fejfel rohantam be, de valaki megragadta a karom.. Megismertem, Bernard doktor volt s én rámeredtem, anélkül, hogy kérdeznimertem volna. Széliden bevont dolgozószobámba

— Jobb, ha előkészitem mielőtt a feléségét látja.. Nagyon rosszul van.

— De, doktor! Hiszen az lehetetlen. Reggel még semmi baja sem volt. Félig aludt, mikor bucsuzva megcsókoltam. Mi történt? Hirtelen baleset? Beszéljen, az égre! Beszéljen, gyorsan.

Síni kezdtem. Nem tudtam visszafojtani előtörő könnyeim.

— Elszédült reggel a kertben. A cseléd, aki a kis Suzy kiáltására szaladt oda, eszméletlenül találta, a földön elterülve. Remélem, hogy megmenthetem s e követtem mindent ez irányban, ami csak hatalmamban volt de nem titkolhatom ön előtt, hogy állapota fölötté sajnós.

Borzasztó gondolat tört elő zokogásomból:

— Meghalt?

Az orvos pillanatig habozott s elég bizonyosságot nyújtott. Meginogtam. Utánam kapott, mert azt hitte, végigzuhanok.

— Bátorság, barátom..

Mi történt ezután, magam sem tudom. A

nagy fájdalom előidézte fölindulásomban cselékedtem. S az egészről csak homályos emléket őrzök, amely véres folt gyanánt táncol a szemem előtt. Az emberek úgy mozogtak tekintetem előtt, mint egy kinematográf alakjai.

S viszontláttam imádozt feleségem. Ott feküdt az ágyon, ahol még reggeli távozásomkor nyugodtan aludt. Már előkészítették az utolsó utra. S különösen idegannek tetszett lehunytt pilláival és mosolytalan ajkával.

Gépiesen csókoltam meg öt éves kis. Suzym, aki az egészről szót sem értett.

— A mama alszik.

Zokogva szoritottam magamhoz s erre a gyermek is sirni kezdett.

— Vigyék el.. s hagyjanak magamra..

Elvitték a kicsit. Egyedül maradtam a holttesttel. Nemsokára, amint ez ilyenkor szokás beözönlik a kíváncsi résztvevők tömege. — Hadd legyen még kis ideig az enyém.. egyedül az enyém..

S hirtelen égő vágy fogott el.. meghalni.. Ma célja az életnek, ha az, aki megszépítette, nincs többé! Nem éreztem bátorságot tovább vonszolni az életet egy imádozt élettárs nélkül. Irtóztam az egyedüllétől.. a végnélküli napoktól, az átvirrasztott éjszakáktól..

Aztán egyszerre a kis lányomra gondoltam. Van-e jogom elhagyni őt? Nem.. énem kell-e, hogy apai felügyelet alatt nőjjon fel? De minő sors vár e gyermekekre, aki sohasem fogja ismerni az anyai gyöngédség mézét?

Amíg mások csak nevettek,
Voltak mindég kik szerettek
S felkaroltanak, —
Ebben a' szép uri házban,
Otthonra itt találtam,
E fedél alatt.

Érdememet kik méltatták,
Kik szerették a' poétát,
Itt voltak azok;
E ház ura s barátai,
Kiket mindig csak áldani
S szeretni tudok.

Bucsuzom én most e háztól,
És e háznak gazdájától,
Mindörökre el,
Messze megyek, de hozzátok
Lelkemmel majd visszaszálllok,
Oly kedves e hely.

És talán majd lesz köztetek,
Ki nem felejt el engemet,
Ugy-e lesz talán?
Nem úgy, miként Lilla tette
Ki a' költőt megvetette
S nevetett dalán.

Isten veled szép Nagybajom,
Nem volt benned semmi bajom,
Csak szerettek itt.
Tört remények, borús napok,
Többé már nem maradhatok,
Semmi nem hevít.

Hozzád megyek édes anyám,
Nincs más, ki úgy gondolna rám,
Őn, szent érzelem!
De ha meglát, attól lélek,
Beteg lesz ez áldott lélek, —
S jaj! mi lesz velem?!...*)

A bucsu-vers végezlével az összes vendégek szeme könnyel lett tele s mindnyájuknak fájt a költő távozása.

*) Ezt a mely érzéssel teli költeményt néhai Bezerédy Boldizsár a nagybátyjánál, Bezerédy Boldizsár költőnél másolta le, aki az eredetűt Palóczy Horváth Adám jóbarátjától kaphatta.

Nem-e jobb, ha magammal viszem? Igen, így határozta. Előbb őt ölöm meg, aztán magam.

Felálltam s éjjeli szekrényem fiókjából elővettem töltött revolverem. Zsebembe rejtém. S elsiettem Suzyért. Fenn játszott a szobájában egyedül s már tökéletesen megvívagyalódva. Megcsókoltam és kézen fogtam. Ellenkezés nélkül követett. Senki sem látta, mikor beléptünk a halottas szobába, melyet csak két viaszgyertya fénye világított meg. Parancsot adtam, hogy magamra hagyjanak. S leányom a térdekre ültetém:

— Suzy, akarsz a mamához menni?
— Hiszen itt van, — mosolygott a kicsi — alszik.

Nem akartam elmagyarázni, mi a halál. Jobb, ha megértés nélkül hal meg. Kis fejét szorítam és selymes szőke haját egy csókkal kisimítottam homlokából. Boldogan e dedelgetés előtt, lenyugta szemét. Kezem gyorsan szorította zsebemben a revolvert. Lassan kiemeltem s a fegyver csövét Suzy homlokára illesztettem. Aztán fölvettem fejem s a halottra néztem. Elsütöttem a fegyvert.

S ekkor valami rémesen kegyetlen dolog történt. Tisztán láttam, hogy a feleségem a dörrénésre megremeg és felnyitja szemét... kis mozdulattal ébredve kába lethargiájából. S elkezdtem üvöltöni... eszelősen a fájdalomtól és égő csókokkal borítva gyermekem mozdulatlan tetemét...

Másnap reggel aztán nyakába akasztotta köpenyét, kezébe vette vándorbotját s elindult a nagy utra Debreczen felé, ahová elcsigázva kifáradva érkezett édes anyja üléző karjai közé.

Noszlopj Tivadar.

A hajdumegyei gazdasági egyesület.

Felhívás a gazdaközönséghez.

A hajdúvármegyei gazdasági egyesület 1882 évben alakult, mikor is az akkori vezető férfiak lelkes ügybuzgósággal fogadták ezt az eszmét és felhívva annak ugy közgazdasági, valamint kulturális célját, örömmel ragadták meg az alkalmat, hogy ez együletet létesítsék. Ezt az áldozatkészségüket mutatja az, hogy az alakulás alkalmával azonnal mint alapító tagok 15-en írtak alá, közöttük a vármegye legtekintélyesebb földbirtokosai és városai, sőt nagyközsegi; rendes tagokul pedig közel 200-an.

Az akkori igényeknek megfelelően egyesületünk gy szervezték, hogy egy titkári és egy pénztárnoki állás legyen rendszeresítve és a titkári állást egy vármegyei hivatalnok vagy egy gazdasági tanintézet tanár mellékfoglalkozásként lássa el. Így megindulva az egyesület, az akkori igényeket teljesen ki is elégítette, mivel a tagok is a lelkesedés szent tűzével igyekeztek ezt lehetővé tenni, de sajnos, az idők múltán ez a lelkesedés nagyon alább szállt, úgy hogy a rendes tagok 6 évi kötelezettsége lejárván, mindinkább többen maradtak ki, azzal indokolván kimaradásukat, hogy az egyesület az igényeket nem tudja kielégíteni. Ezzel az okkal élhettek, de ezért ne a vezetőséget tessék okolni mivel a vezetőség az ügyek intézését tovább is ugyanazzal a lelkesedéssel vezette, mint eddig de a titkári teendők megbízásával járó sokoldalú kötelezettséget nem lehetett mellékfoglalkozásként elvégezni. Az utóbbi 10 évben minden hivatalban óriásilag megnőtt az ügyek száma, ami kizártta tette, hogy az a megyei hivatalnok vagy gazdasági tanár ennek a teendőjére lehet tudjon tenni. Ezért a titkárok igen sürűn változtak. Ezek a titkárok igazán az elismerés babérját érdemlik meg, mivel míg csak bírták, a legjobb igyekezetükkel és tudásukkal akarták ezt az intézményt fenntartani, de sajnos, emberi erejükkel meghaladó dolgot nem tudván végezni, kénytelenek voltak a meddő küzdelmet felhagyni.

Egyesületünk vezetői belátva, hogy így egyesületünk szét fog hullni, feliratot intéztek a földművelésügyi miniszterhez, hogy támogassa egyesületünket anyagilag, mivel csupán a magerejéből képtelen egyesületünk egy rendszeres titkári állást szervezni.

A földművelésügyi miniszter méltányolva egyesületünk kérését, a múlt 1912. évben egy tekintélyes összeget engedélyezett titkári fizetés céljára az egyesületnek, úgy hogy így módjában lett az egyesületnek, hogy egy önálló titkári állást szervezzen.

Az egyesület az 1912. év szeptember napján be is telttette az ujonnan szervezett titkári állást. De hogy az egyesület felvirágozhasson, ez magában még nem elég, mivel ha tagja nincs az egyesületnek, a titkár maga semmi. Az egyesület 1912. év december havában tartott választmányi ülésén kimondotta, hogy új alá-

írási íveket bocsát ki és az ajánásoknak viszerkezte után, még a tél tolyamán összehívja a közgyűlést és az egyesületet ujonnan szervezi.

Az aláírási ívek a napokban lesznek szétküldve és reméljük, hogy ezek az ívek nem soká megtelnek tognak visszaérkezni. Gazdátársaink lássák be, hogy egy megyében, melyben tisztán mezőgazdasággal foglalkoznak, lehetetlen állapot, hogy ne tudjon egy gazdasági egyesület érvényesülni, nohott látjuk, hogy olyan megyékben, hol nagymérvű ipar- és erdőgazdaságok is vannak, milyen áldásos működést fejt ki egy ilyen egyesület. Mutassátok meg hajdu testvéreink, hogy ha őseitek tudták a kardot forgatni, ti is tudtok a kultúra és előhaladás szent zászlaja alatt ma is lelkesedni és méltó utódai vagytok őseiteknek, mert ti is az élet nagy csatáiban az összelártás és egyetértés nagy fegyverével kiálljátok a harcot.

Lépjetekek ezért be minél számosabban a Hajdumegyei Gazdasági Egyesületi kötetébe, a melyhez elegendő egy levélbeni értesítés, hogy annak tagjai öhajtotok lenni.

Cs. J.

Rét nemzet hőse.

amerikai altábornagy. magyar fiuból.

Egyik idegenbe szakadt vitéz földink és honfitársunk haláláról hoz szomorú hírt a táviró: Stahel Gyula altábornagy, az amerikai függetlenségi harc hős hadtestparancsnoka rövid betegeskedés után elhunyt. Amerika nemzeti hőset gyászolja a vitéz tábornokban, de a gyászból nekünk, magyaroknak is ki kell venni részünket, mert Stahel, mielőtt Amerikába ment volna, a magyar szabadságharcot is végigküzdötte. Mint gyerekként állt be Guyon seregébe, ahol vakmerőségig menő bátorságával, stratégiai érzékével hamarosan kitért; tisztté nevezték ki s a hadi éremmel díszítették fel. Több súlyos sebet kapott s akkor is nagybeteg volt, amikor Görgey Világosnál letette a fegyvert s menekülnie kellett.

Stahel honvédhadnagynak csak annyi ideje volt, hogy szüleitől és testvéreitől elbucsuzhatott. A szerencse kivitte Amerikába, ahol szédítő karriert futott be. Elérte a legmagasabb katonai rangot, ami idegen részére nyitva áll. Majd bányát szerzett s mint dúsgazdag ember fejezte be most változatos életét. Hazai összeköttetéseit mindaddig gondosan ápolta, míg csak rokonai, ismerősei el nem hunytak vagy el nem költöztek. A sors nem engedte meg neki, hogy szülőföldjét viszontlássa. Egyideig az amerikai háború majd nagy üzleti vállalatjai, később öregesége akadályozták meg abban.

A magyar fiuból lett vitéz amerikai tábornok végtisztességtételéről a következőket jelenti amerikai tudósítónk:

Stahel holttestét kívánsága szerint elégették, hamvait pedig koporsóba helyezték a Lee-féle temetkezési intézetben Washingtonban. Onnan délután egy óra harminc perckor kísérték át, ágyu-kocsira helyezve teljes katonai pompával, zeneszó mellett az arlingtoni nemzeti temetőbe. A kíséret, egy őrnagy vezénylete alatt két század gyalogság, két század lovasság és egy tüzérségi útegből állott. Vagy husz koszo-

rut küldtek, köztük egyet az Egyesült-Államok elnöke. Ez a koporsó tején helyeztetett el; közvetlen mellette volt a magyar nemzeti színi szalaggal s a felirattal: «Hungary mourns her son.» A sir előtt a zenekar a «Nearer my God to Thee» című himnuszt játszotta, a gyalogság hércsoszor sortűzet adott, mire a tűzéség huszonegy ágyulévással telet s a közeli Fort Meyerből is hallatszott az ágyudörgés. Az elhunyt barátai és tisztelői nevében Wolfe Simon, volts zövetség bíró mondott megható beszűtatót.

Stahel Gyula született 1825-ben. A függetlenségi harcban honvédnagy volt Guyon alatt s a branyitzkói ütközetben megsebesült. Világos után Angliába menekült s onnan 1856-ban Amerikába ment. A polgárháboru után 1870-től 1877-ig bányászattal foglalkozott a nyugati államokban. A Stahelnek a kongresszus által megszavazott «Medal of Honor» is a birtokában volt. Ez a legnagyobb katonai kitüntetés Amerikában. Stahelen kívül csak egy magyar lett még altábornagy Amerikában: Asbóti Sándor. Stanel azonban hadtestparancsnok volt, míg Asbóti csak egy hadosztály vezetéseig vitte.

Színház.

1913 január 14-én, kedden, B) bérletben:

A KEDVES AUGUSZTIN.

Operette 3 felvonásban.

Heti műsor:

Szerdán délután. Király házasodik, vigjáték. Ifjusági előadás. Rendkívül mérsékelt helyj-árrakkal. Bérletszünet. — Este: Próbaházasság, bohózat. C) bérlet.

Csütörtökön: Éva, operette. A) bérlet.

Pénteken: Farkas, játék. B) bérlet.

Szombaton: Faun, vigjáték. Ujdonság. C) bérlet.

Vasárnap délután. Vén bakkancsos és fia, a huszár, népszínmű. Mérsékelt helyj-árrakkal. — Este: Szökött katona, népszínmű. Kis bérlet.

Hétlőn: Faun, vigjáték. A) bérlet.

A «Kedves Augusztin»-ról.

Érthetetlen, hogy milyen nagy sikere volt a Kedves Augusztin-nak, ennek a nagyon is gyenge operettnek Bécsben. Érthetetlen, de nagyon is érthető, ha meggondoljuk, hogy a darab zeneszerzője, Fall Leót nazájában értékén felül becsülik tulságos sovinizmusból, és a darab hosszúsága még a minden valószínűség szerinti kifogástalan előadásból is magyarázható. A pesti közönség már elfogulatlanabban ítél s ott az operette jóval kisebb hatást ért el. Vidéken a darab megbukott és meg is fog talán bukni mindennel.

A szöveg a többi operette-libretto sablonjára van készítve. Semmi cselekmény, ismert figurák. Semmi cselekmény, végnélküli szószaporítás, kevés ötlet és egy pár drasztikus «kiszólás.» Már a legfőbb ideje volna, hogy az operettnek, ha már létjogosultságot és népszerűséget és általános közkedveltséget nyert, ötletes, szórakoztató, tartalmas tartalom is járulna.

A zene, bár meglátszik, hogy tehetséges ember munkája, nem áll előkelő színvonalon. — Ugyan a «Kedves Augusztin» cím alatt ez Fall Leónak újabb perettjei közé tartozik voltaképpen, mégis egyik legelső nagyobb kompozíciója. Más címmel és más szöveggel már régen színpadra került, de akkor még Bécsben is

megbukott. Azóta Fall megírta az «Elvált aszszonyt», «Dollárkirálynőt», «Szép Risettet», neve mindegyre kedveltebb és nagyobb lett, akorukból előszedte egyszer már megbukott darabját, komponált nozzá egy-két számot, (egy-kettőt is vett) és új szöveggel s új címmel előadatta. A darab — mint említettem — nagy sikert aratott Bécsben, pedig a szöveg talán akkor sem volt rosszabb, a zene pedig talán most sem jobb. Ime a vieni kritika elfogulatlan objektívítása.

Hogy a «Kedves Augusztin»-nak Debreczenben mégis sikere volt, azt csupán az a körülmény magyarázza meg, hogy szintársulatunk igazán nagyon szép és leikes előadásban mutatta be ezt a darabot. Zilanyneért magáért is érdemes volt bosszankodni a «Kedves Augusztin» sok együgyűségén.

SZÍNHÁZI HIREK.

Ifjusági előadás. A szeradi ifjusági és nép-előadás iránt rendkívül érdeklődés mutatkozik. Színpadra kerül «A király házasodik», Tóth Kálmán klasszikus történelmi vigjátéka, amelyben Zilany igazgató leghíresebb szerepét játsza el.

A heti műsor a következőleg helyesbített: Szerdán: Próbaházasság. Csütörtökön: Éva, operette. Pénteken: Farkas, játék. Szombaton: Faun, vigjáték, ujdonság. Vasárnap délután: Vén bakkancsos és fia, a huszár, népszínmű. Este rendes árrakkal: Szökött katona, Szigligeti Ede népszínműve.

Fényes műsor.

Második vig-est előtt.

A második vig-est programja bár még készen sincs s Antalfy József könyvkereskedése mégis úgy néz ki, mint a szerb csatátér mintegy ostromállapotban van, mert a publikum valóssággal versenyez a jegyekért.

Nem is csoda, mert a mindig izléssel összeállított műsor, amelyben a szép és a humor párosul, a közönséget mintegy összekapcsolta a vig-est sikerével, eredményével, ezzel együtt a jótékonysággal.

Bár a végleges műsor még nincs készen, mindazonáltal engedve a folytonos kérdőzók-déseknek, leadjuk a helyi művészek közül azok neveit, akik a második vig-estélyen szórakoztatni fogják a közönséget.

Részt vesznek a programban: Vajda Ilonka, Léva Farkas Pál, Komros Ferencz, Borbély Lili teljesen új dialogokkal, illetve duettekkel és külön-külön számokkal is. Halasi Mariska pajkos költeményekkel, Serfőzi Etel vig monológgal, Kassay Károly, Bérczy Ernő, Császár Ernő humoros szindarabbal, külön-külön is számokkal, oboa-szólo és xilofon zeneszámok Mártonfalvy György humoros zenekarral és Kiss Béla muzsikájával, Domokos Ferencz tenorista műénekekkel s ezenkívül a rendező bizottság kellemes meglepetést tartogat a közönség részére, amelyet csak a kinyomatott végleges műsor fog elárulni.

Addig titok, de csütörtökön reggelig már nyilvános lesz. Jegyek korlátoit számban kaphatók Antalfy József Szent Anna-utca 13. sz. a. könyvkereskedésében.

Makulatur papiros olcsón kapható a kiadóhivatalban:

Darabos-utca 7. sz.

„APOLLO”

mozgó színház.

Piacz- és Miklós-utca sarok,

Igazgató: Deési Alfréd.

Folytonos bemenet! Telefon 762

Ma este utójára:

Henny Porten a legbájosabb dán színész nő felptével:

A tenger árnyai.

Dráma 3 felvonásban.

Titokzatos kéz.

Kinó színmű 1 felv. Főszereplő M. Costello, a legkedveltebb „Vitagraf” színész.

És a remek 2 órás műsor. — Jegyek telefon utján előigyezhetőek.

HIREK.

A láthatár.

A látnaiar sehogy sem akar tisztulni sem a bel-, sem a külpolitika egén. A londoni béketárgyalások, amelyeknek kimeneteléről olyan nagyon sokat vártunk, megakadtak; a nagynatamak fáradoznak most azon, hogy megakadályozzák a háboru újabb kitörését. De e pillanatban még nagyon gyöngye az a remény, hogy e fáradozások sikerrel is járnak. A hatalmak között sincs meg a kellő egyetértés és így könnyen megtörténetik, hogy a nagy békenunkában — ök maguk fognak najbakapni egy nással. Különösen Oroszország és a monarchia között állanak fönn az ellentétek, aminek látható jele, hogy a leszerelés ügyében megindított tárgyalások eddig teljesen eredménytelenek maradtak.

Az a látszólag kedves momentum, hogy Szerbia kivonja csapatait Albániából és így békességes szándékainak ad kifejezést, nem deríti föl az európai látónatáron tolongó felhőket. Mert egy lélekzettel a szerb kormány azt is értésére adta a natalmaknak, hogy türelmének van határa. Már pedig Albánia térképének megállapításánál igazán nem lehet a szerb falánkság összes igényeit kielégíteni, bármennyire pártolásra találnak azok Pétervárott és Párisban.

Európa békéjének legújabb Damokles kardja: a román-bolgár háboru is még mindig lenyeget. A románok, akik teljesen felkészültek a Bulgáriába való bevonulásra, nem akarnak addig várni, amíg a balkáni béke létrejön és akkor ök esetleg nemcsak a bolgár, de a többi Balkán-állam seregeivel találkozhatják szemben magukat.

Igy fest a világbéke kilátása akkor, amikor a hatalmak «minden erejükkel» a háboru megakadályozásán fáradoznak.

— Az adóprés. Az elmúlt hóban befolyt egyenes adóban 184,944 kor. 15 fillér, hadmen-tességi díjban 6094 kor. 58 fillér, bélyegjűvedékben 119863 kor. 51 fillér, jogilletékben 52463 kor. 59 fillér, dohányjűvedékben 39,948 kor. 50 fill., fogyasztási és italadóban 25.173 kor. 22 fillér.

— Utak építése. A Nagyvárad—budapesti és a Püspökkladány—náádvari törvényhatósági közutak építése folyamatban volt; az utóbbi utvonálnak a Püspökkladányban kezdődő első 3 szakasza az ideiglenes közlekedésnek átadatott.

— **A közig. bizottság ülése.** Hajdúvármegye közigazgatási bizottsága mai napon tartotta ülését Domahidy Elemér főispán elnöklése alatt. Jelen voltak: Kovács Gyula alispán, Pákozdy Sándor főjegyző, Dévidházy Sándor másod főjegyző, Nábréczy Béla dr. aljegyző Csiha Endre dr. tb. aljegyző, Czeglédy Mihály dr. tiszti főgyógyász, Péntes Sándor árvászeki elnök, Losonczy Almos dr. tiszti főorvos, Ternovszky Alajos kir. pénzügyigazgató, Csányi Viktor kir. tanfelügyelő, Mányi József műszaki tanácsos, az államépítészeti hivatal főnöke, Reitz János törvényhatósági m. kir. főállatorvos, Sürgeóth Jenő öv. gazdasági felügyelő, Gáthy Bálint kir. ügyész; továbbá Balthazár Dezső dr., Balogh Sándor, Loógh Béla dr. Major Gyula Malatinszky József, Nagy Gábor dr., és Wespiémy István bizottsági tagok. A havij elentések tudomásul vétettek, azután az előadók a rezortjukba tartozó ügyeket adták elő.

— **Utlevelek kiadása.** A múlt hó folyamán nyolcan kértek utlevelet az alispántól; kiadott kettő, mindenik Amerikába szökött.

— **A közegészségügy.** A közegészségügy kedvezőbb volt az elmúlt december hónapban Hajdúvármegyében. A születések nagy száma mellett kevés volt a halálozás és így a szaporodás magas volt. A légzőszervek hurutjai voltak uralkodó betegségek, ezenkívül gyakori volt a hörghurut és tüdőlob. A roncsoló toroklob nyolc községben mutatkozott. Vörheny tíz községben fordult elő. A kanyarójárvány száma 178-ra emelkedett. Rendkívüli haláleset 4 esetben fordult elő: így Hajdúszörményben egy leány és kővetkeztében agyrázkódást szenvedett, Püspökkladányban egy csecsemő szobátüzetben megfuladt, Hajdúszörményben egy hat éves gyermek balesetből kifolyólag, lévés folytán pusztult el. Öngyilkosság íeset két ízben fordult elő: Hajdúszörményben egy 16 éves leány, Hajdúhadházon egy 17 éves fiú felakasztotta magát.

— **A Magyar Király kévéházában ma és következő napokban Budapest legjobb helyzene kara muzsikál Fehérváry Margit vezetésével. Pusztas Ótilia cimbalom szóló közreműködésével. B. pártfogást kér Hauserl Károly karmester, Erős Jakab kávé.**

— **Allategészségügy.** A vármegye állat-egészségügy: viszonyait a következő adatok mutatják: rühkór egy esetben, sertésorbánc hat községben fordult elő és a sertésvész Tiszacsege községben.

— **Népesedési mozgalom.** A múlt hó folyamán a vármegye területén 607 születés történt, elhalt 303 egyén szaporodás 303.

— **Nagy hajtóvadászat.** Zichy Géza gróf tetőtleni birtokán nagy hajtóvadászaot rendező folyó hó 15-én és 16-án, melyen Zichy János gróf kultuszminiszter is jelen lesz. A vadászatra meghívták és meg fognak jelenni Debreczenből Domahidy főispán és Orosz Sándor főszolgabíró.

— **A Nemzeti kávéházban ma és minden este 6 énekes nő közreműködésével zene és ének hangverseny tartatik. Belépti díj nincs. Szóid kiszolgálás.**

— **Korán kezd.** A debreczeni rendőr kapitányság Molnár Margit 14 éves kassai illetőségű hölgyet erkölcsstelen üzemei miatt a városból kitiltotta és Kassára toloncoltatta. A kis Margitka eltoloncoltatását annyira szívére vette, hogy utközben egyik tolonctársát meglopja. A finom cemetét a rendőrség letartóztatta.

— **Lázadás egy kórházban.** Nagyváradról jelenik: A biharmegyei közokórházban a rendőri felügyelet alatt lévő nők osztályán rendes délelőtti látogatását akarta megtartani dr. Rózsavölgyi Sándor orvos. A nők trágár szitkokkal fogadták, eltorlaszolták az ajtókat és mikor az orvos erélyesen lépett fel, neki támadtak, üvegeket, edényeket dobáltak feléje. Az ápolók nem tudták megfékezni a leányokat és rendőröknek kellett rendet teremteni, akik Molnár Juci szobalányt letartóztatták. A többi felgyógyulásuk után vonják felelősségre.

Névjegyek

1 óra alatt készülnek Horovitz Zsigmond nyomdájában Darabos-utca 7.

Elhagyott asszonyok.

Amit a bírósági akták beszélnek.

A házassági pereknek szomorú karakterisztikonja, hogy a férfiek taktikázása folytán az elhagyott asszonyok gyakran éveken át a legnagyobb nyomorban selyődnek. Nem kapnak tartást — a válópör folyama alatt, hacsak a férj el nem ismeri, hogy a frigy felbontásában ő a vétkes. De hány ilyen férj akad? Legtöbbször a meggyanúsításoknak, ráfogásoknak özőnét zudítják hitevtársuk nyakába s ily módon a mai magyar bírói gyakorlat segedelmével elérék, hogy a pör befejezéseig nem kell nőtartási díjat fizetniök. Mit törődnek azzal, hogy állításukat nem tudják bizonyítani, hogy az asszonyja ritalansága kiderül? Elérték, hogy hitvesüket megbosszantották s esetleg éveken át nyomorogni hagyták.

A tavalyi házassági perekben a férfieknek ez a furcsa vitézkedése szinte feltűnő volt. — Alig néhányan tudták állításukat bizonyítani. — Majdnem kivétel nélkül egy ésszegben kötelezték őket a nőtartás sok elmaradt részletének megfizetésére. S ha meggondoljuk, hogy ma bíróságaink a házasság felbontását — amely pedig még messze van a házasság felbontásától — átlagosan a kereset beadásától számítva másfél év múlva rendelik el, előttünk áll egész borzalmasságában az elhagyott magyar asszony kétségbeeső sorsa. Csodálatos, hogy éppen ebben a fontos kérdésben nem talált követésre a német példa, amely polgári törvénykönyvében az asszonynak a tartási díjról való lemondását erkölcsstelen cselekménynek tartja. Nálunk még akkor is megfosztják tőle, amikor jogosan megilleti.

A nyomorban hagyott magyar asszonyok oltalmáról már sok szó hangzott el, de eredménytelenül. A gyakorlat nemcsak nem változott, sőt talán még felületesebb lett. Épp ezért értetnő feltűnést keltett egyik minapi kuriai ítélet, mely szakított az elvakult fölfogással s ki-mondotta, hogy a bíróságok a nő ideiglenes tartásának kérdésében a különélés elrendelésekor tartoznak intézkedni.

Legújabb.

Saját tudósítónktól.

Ifjútörökök puccsa.

Konstantinápolyból jelentik: A legutóbbi napokban elterjedt hírek, amelyek szerint az ifju törökök puccset terveznek, mára oly mértékben megszorodtak, hogy a rendőrség is kezd már komolyan hinni bennük. Ismeretlen eredetű feljelentések alapján, melyek szerint az ifju-törökök támadást terveztek a porta ellen oly időben, amikor a nagyvezér is ott van, a rendőrség katonaságot hívott segítségül, amely a porta épületét, a hadügyminisztériumot s egyéb fontos középületeket megszállott. A perai utcákon lovasszázad vágatott át Sztambulba, a porta épületében egy záaszólalj helyezkedett el. A vizsgálat még nem talált semmiféle kézzel fogható bizonyítékot arra, hogy valóban terveztek támadást, vagy tüntetést a porta ellen. A hírek azonban tartják magukat s arról is beszélnek, hogy a nagyvezért fenyegető levelekben lemondásra szöllítják fel.

A hatalmak jegyzőke.

Londonból jelentik: A nagyhatalmak jegyzékének a szövegét ma megtáviratozták Konstantinápolyba, hogy azt legkésőbb kedden át lehessen adni a portának. A jegyzék rövid és erélyes. Felszölli a portát, hogy Drinápolyról mondjon le s a szigetek sorsát bizza a nagyhatalmak döntésére.

A bolgár-román kérdés.

Londonból jelentik - Danev ma ki-jelentette, hogy Bulgária és Románia között eddig egyetlen olyan kérdés sem merült fel, amit békésen el nem lehetne intézni. Általában ma az a fölfogás terjedt el, hogy a bolgár-román kérdés lényegesen javult.

A békekövetek Londonban maradnak.

Londonból jelentik: Diplomáciai körökben általán rossz benyomást tett a török delegátusoknak az a fenyegetőzése, hogy elhagyják Londont. A szövetségeseeknek az a véleményük, hogy ez egyrészt udvariatlanság volna Angliával másrészt sir Edward Grey-vel szemben, aki a konferencia diszelnöke. Mindenki tartozik Londonban maradni a legközelebbi konferenciáig még akkor is, ha ez a konferencia a béke végleges megfiusulását is jelentené.

Nyomtatvány.

Az „UJ DEBRECZEN“ előfizetőit, barátait, ol asó közönségét üsztelettel kérjük, szíveskedjenek nyomtatványszükségletüket HOROVITZ ZSIGMOND nyomdájában beszerezni. Kiadónak Darabos-utca 7. sz. alatt levő házában kitűnően berendezett nyomdája van, amely mindennemű nyomtatványt a leg-izlésebb kivitelben, jutányos áron, gyorsan és pontosan elkészít. Telefon: 412.

CSARNOK

A nevelő.

Regény.

(20.)

— Nagy köszönetre kötelezett, doktor nr, szives magyarázaival, kezdé rövid szünet után. Ugy szeretnék tanulni, sokat tanulni. Vállaljon el, kérem engem is növendékének.

— Az nem lehet.

— De ha szépen kérem?

— Nem lehet, ha mondom.

— Hetenkint csak két, három órát. — Önnek nem kerül fáradságába, engem pedig boldoggá tenne.

— Miért nem akarja hát?

— Mondom lehetetlen.

— Miért? Meg kell mondania miért.

— Ha kívánja, megmondhatom: ön már idős ahhoz.

— Ezt is ma hallom először. Tehát idős vagyok. Egyáltalán, vagy csak a tanuláshoz?

— Bocsánat, rosszul fejeztem ki magamat. Nem ön idős, hanem én vagyok fiatal.

— Én önt tiz évvel tartom idősebbnek magamnál. Ön magáról elég szeretetreméltó azt mondani, hogy fiatal, de én vén vagyok.

— Köztünk még egy pár évtizednek kellene lenni. Egy fiatal tanító és egy felnőtt fiatal hölgy — nota benne széz fiatal hölgy — azért nem kell magát meghajtania, nem bókot akartam mondani, csupán a tényállást konstataáltam; az ilyen dologban még hohasem szokott okos vége lenni.

— Én nem osztozhatom az ön aggodalmában, jegyzé meg Mariska mosolyogva.

— Mert nem ért a dologhoz. Megiátja, beleszeretünk egymásba.

— Mariska azt hitte, hogy most már csakugyan föl kell emelnie a fejét.

— Egymásba? — mi? — mind a ketten? kérdé némi büszkeséggel, mely azonban nem állt neki rosszul.

— Igen is, mi ketten egymásba, ismétlé Berthold. Mert még magamról sem állhatnék jót.

Mariska még magassabbra emelte fejét. Ez már mégis sok volt, még a doktortól is. Ő tehát mindjárt fülíg szerelmes lenne belé, és a doktor talán ő belé viszont?

Arczát elborította a pir, midőn válaszolt:

— Doktor ur, ugy látszik, fölötte ellenállhatatlannak tartja magát.

— Nyelvtani szempontból csak azt akarom megjegyezni, hogy ellenállhatatlan, az elenállhatatlan, többé-kevésbé ellenállhatatlan nincs. A tárgy lényegét illetőleg pedig engedje a következőt megjegyezni: elenállhatatlannak ugyan nem, — de mindenesetre kettőnk között az okosabbnak tartom magamat.

— Azt mindenki mondhatná, veté ellene Mariska, már nevetve, mert megbékülve. De furcsa szeretetreméltóságokat vágunk mi itt egymás fejéhez; az ön őszintesége már mást nevet érdemelne. Hanem hogy ön az okosabb, azt én már eleinte mondtam, hisz éppen azért akarok öntől tanulni. Ön mindjrt kísérteteket lát. Az én véleményem szerint a legrosszabb esetben őszinte barátság keletkezhetnék a dologból, mely mindkettőnknek csak kellemes lehetne.

— Barátság? Balgaság! Bizza csak reám, én jobban értek a dologhoz.

— Ön képzelgő, doktor ur. Ön szerint tehát vagy őrzöngő szerelemre kellene gerjednünk.

— Őrzöngő, ez a helyes kifejezés.

— Vagy pedig nem is szabadna egymásra néznük.

— Ugy van, még csak egymásra nézni sem! Mariska meglegelte.

Folytatjuk.

A szerkesztésért felelős Voith György.

U J D E B R E C Z E N

Január 1-én

uj előfizetési időszak nyílik. Felkérjük hazafias olvasóközönségünket, hogy ez alkalomból terjesztésük ismerőseik körében az „Uj Debreczen“-t. Szerzzenek minél több uj előfizetőt, hogy annál szélesebb körben terjeszthessük a nemzeti és demokratikus eszméket. Aki az „Uj Debreczen“-re tiz előfizetőt gyűjt egész évre, annak állandóan ingyen küldjük lapunkat.

Hajhullást,

zsiros és sötét haját,

e kellemetlen jelenségeket legbiztosabban megszüntethetjük, ha rendszeresen, legalább is hetenkint 1-2-szer megmossuk a haját és fejbőrt

fekete fej
jegyü
ibolya-
sampunnal

és fölváltva

fekete fej jegyü
kátrány-sampunnal.

A fej kormentes lesz, a haj tömött és fényes, a ritka haj tömöttnek látszik!

Az a siker, a melyet a mindenütt ismert és kedvelt fekete fej jegyü kátrány-sampun napról-napra elér, abból is megállapítható, hogy egész sor kates értékü utánzatot hoztak forgalomba, a mi miatt vásárlásnál különös gondossággal kell figyelni a mellékelt vedő jegyre. — Fekete fej jegyü kátrány-sampun enyhe, teljesen ártalmatlan készítmény, míg a vizsgálatok szerint az utánzatok gyakran ártalmas anyagokat tartalmaznak és így a haj racionális gondozása helyett kihullását idézik elő.

...pon a fekete fejjel eredeti osomagoos kátrány 30 filléért kapható minden gyógyszerertárban, drogériában, illatszertárban és szappanüzletben és fodrászoknál is. Ahol nincs meg az eredeti preparatum, vagy hamisítványt kínálnak helyette, ott forduljanak a főraktárhoz:

Faiszl Ferenc, Budapest, VI. Mozsár-utca 12.

a honnan közölni fogják a legközelebbi elárusító címét vagy 240 K előzetes beküldése ellenében bérmentesen küldenek 8 osomagooskát. Utánvétellel való küldésnél 35 fillérral több.

Hans Schwarzkopf, G. m. b. H., Berlin N. 22.

25000 óra

1 drb kor. 2.50.

Legújabb párizsi fazon, 36 óráig pontosan járó, aranyozva, 18 karátos aranyból, 3 évi jótállással csak kor. 2.50, 2 óra kor. 4.80, 5 óra kor. 11.30. Egy legújabb fazonu párizsi aranyozott láncz 50 fillér, — láncz kor. 1.25. Koczkázat kizárva. Nem tetszőéri a pénz vissza.

Utánvét mellett szállit az óra áruház:

A. KAPELUSZ

KRAKAU (Ausztria) Dietelsgasse 782.5-8

Egy okos fej

elsajátítja azon vivmányokat, melyekkel a tápszerkémia a háziasszonyt megajándékozta.

Dr. Oetker sütőpora á 2 f. élesztő pótlásul szolgál, mellyel kuglófokat, linzi és más egyéb tortákat, valamint mindennemü süteményeket és tésztákat lazábbakká, nagyobbakká, jobb ízűvé és könnyebben emészthetővé tesz.

Dr. Oetker pudingpora á 2 f. tejjel főzve, gyermekeknek és felnőtteknek csontot képző, nagyszerű és olcsó utóledelt nyut.

Dr. Oetker vanillincukra á 12 f. csokoládé, tea, puding, tej, mártás és crème vanilliázására szolgál és teljesen pótolja a drága vanillia esővet. Egy csomag tartalma 2-3 jó vanillia-csönek felel meg.

Kimerítő használati utasítás minden csomagon. Kapható minden élelmiszer üzletben, valamint drogériában. Vények ingyen.

Dr. OETKER, Baden-Wien.

Legolozóbb és legjobb hatású Hashajtó

NEUSTEIN
FÜLÖP
CUKROZOTT
HASHAJTÓ LABDAGSA

(Neustein Erzsébet-pilulái)

felülmulja minden tekintetben a hasonló készítményeket. Fenti szer mentes minden káros alkatrész től, a legjobb sikerrel használják a altesti bántalmainál, könnyü székletet szerezni egy vértisztító gyógyszer sem ártalmatlanabb és alkalmasabb a

Székrekedés

legyőzésére, mint a legtöbb betegség okozójára. Cukrozott volta miatt, a gyermekek is szívesen veszik. Egy doboz 15 pilula tartalommal 30 fillér. egy tegeres 8 dobozzal tehát 120 pilulával 2 korona. A pénz előre küldése mellett bérmentve.

Óvás! Utánzóttól óvakodjunk

„Neustein Fülöp hashajtó pilulái“ tessék kérni!

Csak akkor valódi, ha minden dobozon a törv. bejegyzés Szent Lipót védjegye a Fihlip Neustein gyógyszerész aláírásával fekete vörös nyomásban olvasható. A keresk. törvény által védett csomagjainkon cégünknek rajta kel lennie.

Neustein Fülöp gyógyszerertára,

Sz. - Lipóthoz Wien, Plankengasse 6.

Kapható Debreczenben: Kubek Sándor Mihailovits J., Muraközy László, Aranyi J. gyógyszerészeknél.

CSÁSZÁRFÜRDŐ

BUDAPESTEN.

Nyári és téli gyógyhely, a magyar irlalmas-rend tulajdona. Elsőrangú kénes hévízű gyógyfűtő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszapfürdők, iszapporogtatások, uszodák, ki ön hölgyek és urak részére. Török-, kő- és márványfürdők; hőleg- szénasavas- és villamos vízfürdők. — A fürdők kitűnő eredményre haszná atnak főleg csuszabántalmaknál és idegbajok ellen. — Ivó-kúra a légzőszervek hurutos eseteiben s altesti pangásoknál. 200 kényelmes lakozoba. Szolid kezelés jótányos árak. — Gyógy- és zenéüi nines. Prospektust ingyen és bérmentve küld.

sz igazgatóság.

Alapított 1901-ben.

HOROVITZ ZSIGMOND

Könyvnyomdája

Darabos-utca 7. szám.

Levélpapírok, falragaszok,
számlák, meghívók, név-
jegyek és minden egyéb
nyomdai munkák a leg-
pontosabban készíttetnek.
Szedőgép. Telefon 412.

Apró hirdetések.

Levélbélyegeken is lehet az apró hirdetések árát mellékelni. A kiadóhivatal fenntartja magának a szövegváltoztatási jogot oly hirdetésekkel szemben, melyek megjelenését kizárja a hirdetés tartalma, értelme. — Tudakozódásokra készséggel adunk felvilágosítást, ha a válaszra szükséges levélbélyeget mellékelik. Minden hirdetésre ingyen ad felvilágosítást a kiadóhivatal s hirdetőket kívánatra díjtalanul szerkeszt.

Házasság.

Én 34 éves izr. vallású nőtlen kereskedő vagyok, ez uton keresek magamnak olyan fiatal nőt élettársnak, k nek tehermentes, jömenetelű fűsz rüzele van, helyben vagy vidéken, elvált, esetleg özv. s gyermek nem határoz. Ajánlatokat „hü élettárs“ jelige alatt e lap kiadóhivatala továbbit Ajánlattovábbításhoz bélyeg csatolandó

Levelezés.

Házvezetőnőt keres független uri ember; jó megjelenésű, kitűnően főző, 20—40 év között levő ajánlkozók levelüket „Urnőhelyettes“ címmel küldjék a kiadóhivatba és ezt a lapban jelezzék.

Intelligens fiatal ember kedves hölgy ösmeretségére vágyik, akivel sok boldog órát tölthetne. Leveleket: „Hosszu boldogság“ jeligére az Uj Debreczen kiadóhivatala továbbit.

Havi 100 koronával segélyezném azon csinos hölgyet, aki hü barátom lenne. „Nem bánja meg“ jeligére kérek levelet a kiadóhivatalba.

HA NINCS PÉNZE és szüksége van vászon, asztalterítő, szövet és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és flanel takarók, férfi és női felöltők, kész férfi-, fiu öltönyre vagy tükör, kép és butor, a mai naptól fogva oly olcsón lesz eladva, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy egy próbabevásárlást eszközöljön. Tisztelettel Kaiser Salamon. Telefon 685.

Egy tisztességes szorgalmas magányos nő felvétetik tanyára baromfi tenyésztésre. Cim a kiadóban

Czimbalom Sunda-féle pedálos eladó. Czim a kiadóban.

Czimbalomtanító olcsón tanít czimbalmozni. Erdélyi hirneves iskolája szerint. Cim a kiadóban

MOLL-FELE SEIDLITZ-POR

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz Moll A. védjegyét és aláírását tünteti fel.

A Moll A.-féle SEIDLITZ-POROK tartós gyógyhatása a legmekacsabb GYOMOR- és ALTEST-BÁNTALMAK, gyomorhív, rögzött SZÉKREKEDÉS, májbántalom, VERTOLULÁS, aranyér és a legkülönbözőbb NŐI BETEGSÉGEK ellen, e jeles háziszernek évtizedek óta minig nagyobb elterjedést szerzett.

Ára egy lepecsételt doboznak 2 korona. Hamisítások törvényileg fenytettek.

MOLL-FELE SÓSBORSZESZ

Csak akkor valódi,

ha mindegyik üveg Moll A. védjegyét tünteti fel és a Moll-féle sósborszesz nevezetesen mint a fájdalomcsillapító badörzsölésiszérszősz, csusz és a megkülönböztetésül legismertebb népszer.

Egy ónozott eredeti üveg ára 2 korona.

Moll-féle gyermek-szappan.

Legfinomabb, egészen új módszer szerint készített gyermek- és női szappan, a bőr gyökeres gondozásért és ápolására ugy gyermekek, mint felnőttek számára. Egy darab ára 40 fill. Öt darabé 1 kor. 80 fill. Minden darab gyermek-szappan Moll A.-féle védjeggyel van ellátva. Pó-szétküldés:

MOLL A. gyógyszerész,

cs. és kir. udv. száll. által Bécs, I. Tuchlauben 9 Vidéki megrendelések naponta posta-utánvét mellett teljesítenek. A raklerekban tesék határozottan Moll A. aláírásával és védjeggyel ellátott készítményeket kérn!

Főranu hölgyek legkedvencebb szépitőszere

a FÖLDES-féle

MARGIT-CRÉME

Ezen kiváló arckenőcsőt az egész világon sok millió úrhölgy használja, mert a legújabb tudományos buvárlatok alapján készült arccrème és mert hirneves **vegyészek** alkítása szerint ez a **legjobb és teljesen ártalmatlan arc-szépitő és finomító.** A Margit-crème a bőr azonnal felveszi, miért is rögtön beáll a hatás, mely valóban **meglepő, gyors és biztos.** A bőr teljesen átalakul tőle és az üde, telt, bársonysima s rózsaféhér lesz. **Hár nap alatt eltűnnek ráncok, redők, szepők, májfoltok és mindennemű kitéások.** A Földes-féle Margit-crème nemcsak szépit az arcot, hanem ápolja és megóvtja az időjárás, a nap és szél minden befolyása ellen. Utánzatoktól és hamisítványoktól óvakodjunk! **Kapható az egész világon. Tégelye 1 és 2 kor. Margit-szappan 70 fill. Margit-puder 1 K. 20 f.** Készíti és postán küldi:

FÖLDES KELEMEN gyógyszerész, ARAD

KAPHATÓ: Debreczenben Balás Ödön, Orsz Nagy Ferenc, Jóna és Jóna drog., Mihalovics Józ., Mauthner Alfréd, Muraközy László, Tóth Béla H. Gyöngyösön Barbóc Zsigmond H. Bözörményben Ersey Gábor gyógytárakban.

„Huzott drótszállal,

kb. 75% áram megtakarítás

Törhetetlen!

Magyar

Siemens - Schuckert - Művek

Budapest, VI. Teréz-körut 36

Kapható:

Molnár Testvérek-nél.

DEBRECZEN, Egyház-tér 2.

MAGYAR-HORVAT TENGERI GŐZHAJÓZÁS R-T. FIUME.

Fiuméből Dalmáciába és Olasz országba.

A turisták által elismert legrövidebb és legkényelmesebb összeköttetés.

Fiume-Dalmácia: naponta hajóindulás, ezek közül hetenként négy gőrhajó Fiuméből, Zadar, Spalato, Curzola, Gravosa (Ragusa) Ca teinovo és Cattaróba. Az utazás tartama Gravosaig csak 20 óra, Cattaróig csak 24 óra.

Fiume-Venezia: hetenként 3-gőrhajó-összeköttetés.

Fiume-Ancona: hetenként 2-gőrhajó-összeköttetés.

Fiume-Ravenna: hetenként 1 gőrhajó-összeköttetés.

Ezen gőzösök közvetlen csatlakozásban közlekednek a Budapesti felől érkező és Budapestre induló gyorsvonatokkal, melyek a hajóállomásig és onnan közlekednek. Ugyintén Veneziában és Anconában olasz vonatokkal csatlakoznak Róma, Nápoly, Brindisi, Bologna, Firenze, Milano felé stb. stb.

A gőzhajók minden kényelemmel, hálófülkékkel, kitűnő étteremmel és a kényelmes és kellemes utazáshoz minden kellékével vannak felszerelve.

Bővebb felvilágosítást nyújt a **Központi netjegyiroda, Budapest (V., Vigadó-tér)** és annak összes magyarországi fiókirodái.

Gyógyítható-e a tüdőbaj?

Ez a rendkívül fontos kérdés mindenkit foglalkoztat, aki asztma, tüdő- és egező tuberkulózis, tüdőcsueshurut, tüdővész, májköbögés, elnyálkásodás vagy állandó rekedtség gyötör s eddig nem talált orvoslást. Minden ilyenféle beteg kap tőlünk teljesen ingyen könyvet képekkel Guttman dr. orvostól a Finsen-gyógyintézet főorvosától a következő tárgyról: **Gyógyítható a tüdőbaj?** Azonkívül egy próbacsomagot kitűnő diétikus teáknéből. Ezeket magasztalták, akik eddig használták. Gyakorlott orvosok ezt a teát mint kitűnő diétikumot tüdőbajra (tüdővész), asztma, krónikus gége- és gégeburut ellen rendelték és magasztalták. A tea nem tilkos szer, Lisber-féle növényekből készült, melyeket császári rendeletre szabadforgalomba bocsátottak. Ára olyan olcsó, hogy a legszegényebbek is használhatják. Hogy minden betegnek minden nélkül alkalmat adjunk a tea kipróbálására s hogy a betegsége felől mindenkit felvilágosíthassunk, elhatároztuk, hogy minden betegnek megküldjük a **Gyógyítható-e a tüdőbaj?** című német füzetet egy próbacsomag teával teljesen ingyen és bérmentesen. Tessék levelet küldeni a **Publimann & Co. c. m. Berlin 901. Müggelstrasse 25.**

Nyomatott Horovitz Zsmond könyvnyomdájában, Debreczen, Darabos-utca 7. sz. Typographedőgepen szedve.